

Javorniški Mesečnik

Interno glasilo Astronomskega društva Javornik
www: <http://www.adj.si>, email: info@adj.si

Številka 76, Letnik VII, Maj 2006
ISSN 1581-1379

Pozdravljeni!

Aprilskega Mesečnika zaradi nesporazuma pri medsebojni komunikaciji nismo uspeli poslati pravočasno, zato ga pošiljamo skupaj z majsko številko. Iskreno se opravičujem, ker aprilskega mesečnika niste prejeli pravočasno. Trudili se bomo, da do tovrstnih napak ne bo več prihajalo.
Aram, aram.karalic@gmail.com

vsebuje pol milijona zvezd razporejenih v krogli s premerom 200 svetlobnih let. S Hubblovim teleskopom so v njej s pomočjo mikrolečenja opazili precej teles, ki so le 80 krat večja od Zemlje. Ker pa je tudi le stopinjo pod ekliptiko, se tam dostikrat znajde kako telo našega osončja in ponudi zelo zanimiv pogled.

Rok, rok.vidmar@nuk.uni-lj.si

Objekti globoko v vesolju junija

Junija opolnoči kulminirajo ozvezdja, v katerih se kar tare zanimivosti: poleg Rimske ceste same vidimo kar nekaj objektov globoko v vesolju. Za opazovanje pa imamo ta mesec na voljo najmanj teme, v kresni moči le dve uri tri četrt. Središče Rimske ceste v Strelcu je polno odprtih kopic: *NGC 6494 (M 23)*, *NGC 6520**, *NGC 6531 (M 21)*, *NGC 6603 (M 24)*, *NGC 6613 (M 18)*, *IC 4725 (M 25)* in *NGC 6716*, tri pa so za nameček zavite v svetleče meglice, namreč *NGC 6514 (M 20)*, *NGC 6523* (M 8)* in *NGC 6618* (M 17)*. Tam je tudi precej kroglastih kopic, *NGC 6626 (M 28)*, *NGC 6637 (M 69)*, *NGC 6656* (M 22)*, *NGC 6681 (M 70)*, *NGC 6715 (M 54)*, *NGC 6809 (M 55)*, *NGC 6531 (M 21)*, pa tudi ena planetarna meglica, *NGC 6818**. V Kači sta dve odprti kopici, *IC 4756** in v meglico zavita *NGC 6611* (M 16)*, v Ščitu sta dve, *NGC 6694 (M 26)* in *NGC 6705* (M 11)*, v Liri pa poleg kroglaste kopice *NGC 6779 (M 56)* ni težko najti tudi planetarno meglico *NGC 6720* (M 57)*. Zvezdica spet pomeni, da je objekt viden tudi pri svetlobnem onesnaženju.

NGC 6720 (M 57)* je seveda znameniti Prstan, Obročasta meglica v Liri, premera dobre ločne minute. Leži le malce nad galaktično ravnino 2300 svetlobnih let daleč. Vse kaže, da ni prava planetarna meglica, torej krogelna lupina, ampak da gledamo v votel valj skoraj vzporedno z njegovo osjo, ki ga vzbuja k sevnanju zvezda v središču s površinsko temperaturo okoli 110.000°K. Ta zvezda je ob koncu svojega jedrskega obdobja v življenju že dalj časa odmetavala svoj plašč, saj to, kar vidimo, obdaja trikrat večji ovoj plinov, ki jih zaznajo le inštrumenti.

NGC 6656 (M 22)*, nad pokrovom Čajnika v Strelcu, leži malo pod galaktično ravnino 10.400 svetlobnih let daleč in je navidez malce večja od polne lune. Najsvetlejša kroglasta kopica na našem nebu je,

Pridite v društveno sobo!

Društvena soba ADJ se nahaja na Kolodvorski 6 v Ljubljani. Odprta je vsak torek, razen tretjega torka v mesecu, od 18^h do 19^h. Tam se srečamo, si izmenjamo izkušnje in se dogovorimo za skupna opazovanja.

Planeti: junij 2006

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

datum	Sonce		Luna	
	vzhod	zahod	vzhod	zahod
1. 6.	5.14	20.44	9.51	0.48
5. 6.	5.11	20.48	14.15	2.01
10. 6.	5.10	20.51	20.06	3.37
15. 6.	5.09	20.54	–	8.45
20. 6.	5.09	20.55	1.36	15.24
25. 6.	5.11	20.56	4.17	21.27
30. 6.	5.13	20.56	9.52	23.51

- ★ **Merkur** je ves junij viden zvečer, ko zahaja okoli pol enajstih. Proti koncu meseca se iz ozvezdja Dvojčkov preseli v ozvezdje Raka.
- ★ **Venera** je vidna zjutraj; vzhaja okoli pol štirih. Sredi meseca se iz ozvezdja Ovna premakne v ozvezdje Bika.
- ★ **Mars** je v ozvezdju Raka sprva viden do polnoči, konec meseca pa le še do enajstih.
- ★ **Jupiter** je v začetku meseca na nebu do štirih zjutraj, nato pa zahaja vse bolj zgodaj in konec meseca zaide že ob dveh. Nahaja se v ozvezdju Tehtnice.
- ★ **Saturn** je sprva viden v prvi polovici noči, konec meseca pa zaide že pred enajsto. Giblje se v ozvezdju Raka.

V A B I L O

Vabimo vas na mesečni sestanek, ki bo v torek 16. 05. 2006 ob 18^h v predavalnici F3 Fakultete za matematiko in fiziko, Jadranska 19, v Ljubljani. Glavni del sestanka bo predavanje:

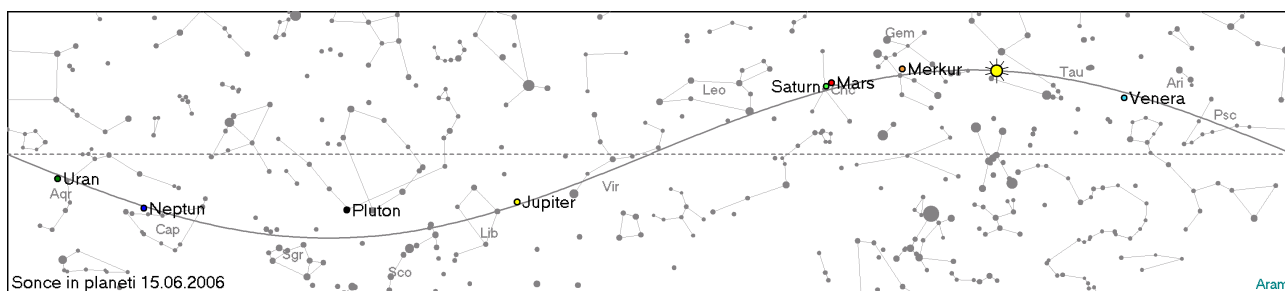
Astronomski daljnogledi

Rok Vidmar

Narava je z evolucijo teleskopskih naprav človeka prehitela za pol milijarde let. A čeprav se je začela pred štirimi stoletji, je evolucija daljnogledov doživela kar nekaj obratov, nekaj jih pa še bo, in že zdaj se nima česa sramovati. Razvoj si bomo tokrat ogledali predvsem tam, kjer svetloba vstopa v daljnogled.

Vabljeni!

Bernard, bernard.zenko@ijs.si

* **Uran** v ozvezdju Vodnarja sprva vzhaja okoli dveh, nato pa vedno bolj zgodaj; konec meseca je na nebu že pred polnočjo.

Začetek poletja 21. 6. ob 14.27.

Urška, urska_pajer@yahoo.com

$\delta = +48^\circ$. Letos jih ne bo motila Luna saj je skoraj v mlaju. Junjski Botidi so zelo počasni.

Mihaela, mtriglav@yahoo.com

Meteorji: junij 2006

Junjski Liridi

To je še zelo neraziskan roj, ki so ga opazovali samo nekajkrat v 1960-ih letih in 1970-ih. Nazadnje jih je opazilo nekaj neodvisnih opazovalcev v 1996. Njihov verjetni maksimum je 16.6. (četrtek/petek), ko se radiant nahaja nekaj stopinj južno od Vege. Vse pripadnike tega roja moramo obvezno vrisati v karte, da bomo omogočili nadaljno obdelavo.

Junjski Botidi – JBO

Z nepričakovanim maksimumom leta 1998, ko je njihov ZHR skoraj pol dneva vstrajal na 50 do 100, so Junjski Botidi dobili mesto v IMO listi meteorskih rojev. Matični komet roja 7P/Pons-Winnecke je bil zadnjič v periheliju v januarju 1996 in v maju 2002. Pred letom 1998 so Junjske Botide najverjetneje videli samo v letih 1916, 1921, 1927. Maksimum naj bi imeli letos 23.6. (četrtek/petek) z radiantom na $\alpha = 224^\circ$ in

Objavite prispevek!

Mesečnik potrebuje prispevke. Zato pozivam vse, ki želite kaj objaviti, da mi po elektronski pošti pošljete svoj prispevek. Prispevki so lahko raznovrstni: poročilo o opazovanju, slika, risba, zanimiva astronomska novica, predstavitev domačega observatorija ali teleskopa, ali pa astronomska šala.

Aram, aram.karalic@gmail.com

Javorniški Mesečnik izdaja Astronomsko društvo Javornik, Ljubljana / ISSN 1581-1379 / urednik Aram Karalič / izhaja v prvi polovici meseca / prejema ga brezplačno vsi člani Astronomskega društva Javornik / prispevke pošljite na naslov jam@adj.si / **ROK ZA ODDAJO PRISPEVKOV JE 7. DAN V MESECU** / prispevkov ne lektoriramo / stavljeno v \LaTeX